

Inbreng verkiezingsprogramma

Provinciale Statenverkiezingen Zeeland 2027

Middelburg, 30 juni 2026

Geachte Programmacommissie,

Zeeland is een unieke provincie. De Delta behoort tot de grootste estuaria van Europa en onze stranden tot de breedste van Nederland. Met veel groen, rust en ruimte is Zeeland een fijne provincie om te wonen, te werken en te recreëren. Dit brengt zowel kansen als uitdagingen met zich mee. Hoe zorgen we samen voor een robuuste natuur, voldoende schoon water en recreatie die in balans is met de behoefte aan rust voor onze inwoners en onze natuur?

Provincie Zeeland heeft een belangrijke rol in het maken van keuzes die impact hebben op het Zeeuwse landschap. In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen bieden wij als samenwerkende natuur- en milieuorganisaties onze inbreng aan voor uw verkiezingsprogramma. Wij werken graag samen met u aan een toekomstbestendig en natuurlijk Zeeland en hopen dat onze inbreng een plaats vindt in uw partijprogramma.

Onze inbreng voor uw partijprogramma

1. Rijke natuur en gezond milieu

Een rijke natuur en een gezond milieu maakt mensen gezonder en gelukkiger. In Zeeland hebben we voldoende ruimte nodig voor gezonde natuur en voor schone lucht, water en bodem. Een schoon milieu is vrij van PFAS en andere stoffen en aan het gebruik hiervan worden strengere eisen gesteld. De kwaliteitsdoelstellingen van de Kaderrichtlijn Water zijn hiervoor de basis. In het bijzonder het Veerse Meer en de Grevelingen vragen om concrete maatregelen om de kwaliteit te verbeteren. Dat vraagt om kritische vergunningverlening en betere

handhaving waarvoor voldoende middelen en uitvoeringscapaciteit zijn.

2. Systeemherstel Deltawateren

Onze Delta is uniek, het thuis voor zeker een miljoen vogels en veel vissen en van internationaal belang op de vogeltrekroute en vismigratieroutes. De natuur van de grote wateren staat onder druk. Het terugbrengen van de natuurlijke dynamiek en een goede bescherming van de grote wateren is nodig om de natuur in deze gebieden te herstellen. Meer ruimte is nodig om een gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de Oosterschelde en Westerschelde.

3. Verbinding natuur en landelijk gebied

Een verbonden natuur is veerkrachtiger voor externe drukfactoren. Hierin is het afronden van het vastgestelde natuurnetwerk (NNN/NNZ) de eerste stap en prioriteit. Het netwerk wordt aangevuld met ecologische verbindingszones en een goede groenblauwe dooradering (GBDA) van 10 procent in het landelijke gebied. Zo krijgen planten en dieren voldoende ruimte om te bewegen en ontstaat een sterkere en weerbaardere Zeeuwse natuur.

4. Natuur en recreatie

De Zeeuwse kust en de grote wateren zijn van grote waarde voor de natuur en vormen tegelijkertijd een belangrijke basis voor recreatie en toerisme. Het is belangrijk dat er voldoende ruimte is voor inwoners en bezoekers op zoek naar ontspanning en voor de bijzondere natuur van onze kust. De vraag naar recreatie in de natuur is groter dan het aanbod, met het oog op de woningbouwopgave en bevolkingsgroei gaat dat verschil steeds verder toenemen. Op de kustlijn en langs de Deltawateren[DL2.1] leven veel vogels, zeehonden en andere dieren op slikken en platen en er broeden vogels op schorren, dijken en stranden. De ruimte aan de kust en langs de wateren wordt al intensief benut voor recreatieverblijven waardoor de ruimte voor natuur onder druk staat. Daarom wordt er geen nieuwbouw toegestaan. Om verstoring van de natuur te voorkomen, worden bepaalde gebieden in samenwerking met terreinbeherende organisaties tijdelijk afgesloten. Door gericht meer ruimte te geven aan natuur en te investeren in een groene omgeving, ontstaat er ook voldoende en aantrekkelijke ruimte voor recreatie. Dit draagt niet alleen bij aan natuurbehoud, maar ook aan de gezondheid van mensen en de kracht van de regionale economie.

5. Dijken en bermen

Van oudsher kennen de Zeeuwse dijken en bermen een rijke biodiversiteit. Ze vormen belangrijke leefgebieden voor planten zoals de bijenorchis, insecten zoals vlinders en vogels als graspieper en tureluur. De provincie heeft al belangrijke stappen gezet om

deze waarden te behouden en versterken. Samen met de waterschappen worden dijken en bermen natuurinclusief beheerd, onder andere via ecologisch maaibeheer. Natuurinclusief beheer van dijken en bermen versterkt de basiskwaliteit natuur doordat het leefgebied creëert voor planten en dieren in het alledaagse landschap. Door bloemrijke vegetaties en aangepast beheer krijgen insecten, vogels en kleine zoogdieren meer kansen om te overleven. Tegelijk fungeren deze gebieden als verbindingroutes tussen versnipperde natuur, wat cruciaal is voor sterke populaties. Zo blijft natuur niet beperkt tot reservaten, maar krijgt natuur overal een robuuste basis.

6. Circulaire economie en energietransitie

De ontwikkelingen rondom circulaire economie gaan hard, de energietransitie is ook in een versnelling geraakt. Biobased materialen bieden kansen voor nieuwe teelten en versterken de korte ketens. Tegelijkertijd draagt de energietransitie bij aan het verduurzamen van bedrijven en de industrie. Al deze ontwikkelingen hebben echter een aanzienlijke impact op de ruimte en het landschap. Dit vraagt om zorgvuldige en slimme keuzes. Door in te zetten op meervoudig ruimtegebruik en een natuurinclusieve aanpak, kunnen deze opgaven bovendien bijdragen aan andere ambities en doelstellingen.

Met bovenstaande suggesties hopen wij uw partij van waardevolle inspiratie hebben voorzien voor uw partijprogramma. Wij wensen u veel succes toe bij het schrijven van uw programma.

Met vriendelijke groet,

Ira von Harras

Directeur ZMf

Ook namens Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Het Zeeuwse Landschap, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland.

